

**АКЦИОНИ ПЛАН
ЗА РАВНОПРАВНОСТ ПОЛОВА ГРАДА ПРЉАВОР
ЗА ПЕРИОД 2024 - 2027. ГОДИНА**

УВОД

Равноправност жена и мушкараца је једно од основних начела савременог друштва, али реални показатељи указују да једнака права не морају нужно да значе и једнак положај, те да су жене у нашем друштву у неповољнијем положају у односу на мушкарце и да су потребне мјере да се њихов положај изједначи и уравни. Равноправност полова подразумијева равноправно учешће жена и мушкараца у свим областима друштва, а нарочито у образовању, економији, запошљавању и раду, социјалној и здравственој заштити, спорту, култури, јавном животу и медијима, без обзира на брачно и породично стање.

Закон о равноправности полова у Босни и Херцеговини-пречишћени текст („Службени гласник Босне и Херцеговине“, број 32/10) уређује, промовише и шири смисао значаја о равноправности полова и гарантује једнаке могућности свим грађанима, како у јавној, тако и у приватној сфери друштва, те спречава директну и индиректну дискриминацију засновану на полу. За унапређивање родне равноправности потребне су посебне мјере у циљу отклањања директне и индиректне дискриминације према женама, као и оснаживање једнаких могућности за пуно остваривање људских права, уз истовремено јачање процеса укључивања родне перспективе у свим областима друштвеног живота. Оснаживање улоге жена и унапређење родне равноправности не представља тражење посебних привилегија, већ доприноси успостављању равнотеже међу половима и изградњи хармоничних односа како за добробит цјелокупног друштва, тако и локалне заједнице.

У протеклом периоду проведен је низ акција усмјерених на превенцију и сузбијање насиља у породици на подручју Града Прњавор. Наведени кораци учињени су у сарадњи са: Полицијском станицом Прњавор, Центром за социјални рад, основним и средњим школама са подручја Града Прњавор, невладиним организацијама, Републичким педагошким заводом Републике Српске, Домом здравља Прњавор и њиховим Центром за ментално здравље. Као резултат тога, примјетан је пад броја почињених случајева насиља.

Правни и институционални оквир за равноправност полова

Правни оквир који Босна и Херцеговина има обавезу да примјењује у области равноправности полова, обухвата неке од најзначајнијих међународних и регионалних докумената које можемо подијелити на оне који долазе из Уједињених нација, Савјета Европе, Европске Уније и Европске комисије. Иако сваки документ појединачно обухвата или се бави различитим сферама друштвеног и приватног живота, начела једнакости и демократије представљају основне принципе на којима се заснивају права сваког/е појединца/ке.

Поред међународних и регионалних докумената, домаћи правни оквир –као што је Устав БиХ и Устав Републике Српске - из области равноправности полова се такође базира на поштовању универзалних људских права, али се бави и конкретним правима и обавезама из различитих области које су кључне за једнаке могућности жена, а које су садржане у Закону о равноправности полова БиХ и Гендер акционом плану за БиХ.

Домаћи правни оквир за равноправност полова

Закон о равноправности полова у Босни и Херцеговини

Закон о равноправности полова у БиХ је први пут усвојен у Парламентарној скупштини у мају 2003. године ("Службени гласник БиХ", бр. 16/03), након чега су уследиле измјене и допуне Закона 2009. године ("Службени гласник БиХ", бр. 102/09.) и 2010. године ("Службени гласник БиХ", бр. 32/10).

Као основни и најважнији законодавни оквир, Закон уређује, промовише и штити равноправност полова у свим приватним и друштвеним сферама живота, док у исто вријеме спријечава директну и индиректну дискриминацију на основу пола. Пратећи одредбе УН Конвенције о елиминацији свих облика дискриминације, Закон прописује обавезе и надлежности институција и лица по свим питањима у седам области живота: образовање, запошљавање, рад и приступ свим облицима ресурса, социјална заштита, здравствена заштита, спорт и култура, јавни живот и медији.

Демографске карактеристике Града Прњавор

На подручју Града Прњавор према званичним подацима Републичког завода за статистику живи 34.357 становника, од чега је 17 682 жена.

Жене у локалној економији

На подручју Града Прњавор регистровано је 778 предузетника, од тог броја 240 су власнице жене. Број привредника на подручју Града Прњавор је 241 регистрованих предузећа од чега жене тј. директорице истих је 162. Према подацима Завода за запошљавање укупан број незапослених који активно траже посао је 657, а од тог броја 318 су жене.

ИМПЛЕМЕНТАЦИЈА АКЦИОНОГ ПЛАНА ГРАДА ПРЊАВОР

1. Побољшање економског положаја жена,
2. Побољшање здравствене заштите жена, унапређење активног и рекреативног спорта,
3. Превенција и сузбијање насиља над женама и заштита жртва насиља.

Побољшање економског положаја жена

Кад је ријеч о економском оснаживању жена на подручју Града Прњавор, може се слободно рећи да се изразито води рачуна о женској популацији. Предност код запошљавања се даје женама уколико послови нису искључиво намјењени јачем полу. Правилником о критеријумима, начину и поступку остваривања новчаних подстицаја за samozapoшљавање младих на подручју Града Прњавор је утврђено да жене, дјевојке имају предност у односу на супротан пол у добијању подстицаја за samozapoшљавање.

Средства из буџета Града Прњавор добило је укупно 6 жена за временски период двије године.

Препреке у samozapošljavanju су: недостатак почетног капитала, несигурност економског окружења, кредитна неспособност (недостатак власништва на непокретност), недостатак знања и вјештина за предузетништво, недостатак самопоуздања и др.

Град Прњавор на челу са Градоначелником и запосленицима Градске управе, успјешно сарађују са развојним агенцијама кроз рад на пројектима у вези преквалификација, обука и едукација у зависности од потреба за одређеним квалификационим структурама које су присутне у локалној заједници. У сарадњи са средњим школама сугерише се на измјене наставних планова и програма за одређеним квалификационим структурама. Све то у циљу да би се очувала радна мјеста и економски оснажиле жене са подручја Града. Такође уз подршку Градске управе отворена је „Наша продавница“ која се бави искључиво продајом органских производа са подручја Града Прњавор, 40% производње производа обављају жене.

У оквиру ЛАП-а, треба имати у виду да се жене као потенцијални корисници средстава мотивишу да конкуришу и покрену властити бизнис. Један од начина је организација обука у оквиру пројеката и у поменутој сарадњи са Агенцијама за развој, приједлог за обуке које су потребне у циљу економског оснаживања су:

1. Стани језици,
2. Обука за предузетништво,
3. Обука за рад на рачунарима,
4. Производња и дистрибуција органских производа,
5. Креативне радионице.

Економско оснаживање жена кључно је за напредак друштва.

Побољшање здравствене заштите жена, унапређење активног и рекреативног спорта

Опште здравствено стање жена јесте један од битних питања за квалитетан живот жена. Здравствени статус жене битно утиче на укупно здравствено стање становништва, самим тим остваривање права жена подразумјева доступније здравствене услуге одговарајућих служби.

Два основна узрока умирања и разбољевања жена (кардиоваскуларне и малигне болести) могу се спријечити мјерама примарне превенције (промоција здравља, развијање здравствених стилова живота).

Резултати студија из цијелог свијета показују да је око 80% популације недовољно физички активно и да у већини развијених земаља преко 50% популације има вишак килограма. Постоје сигурни докази да је оптимална физичка активност услов за очување здравља жена, а свако ограничавање моторне активности је у супротном са есенцијалном потребом човјека да се креће.

Недостатак физичке активности се најбоље може надокнадити кроз адекватне програме спортске рекреације које се могу организовати у оквиру постојећих спортских друштава. Циљ рада јесте да се укаже какве су навике по питању спортске рекреације имајући у виду савремени начин живота.

Превенција и сузбијање насиља над женама и заштита жртва насиља

Насиље у породици је друштвена појава која угрожава безбједност и сигурност грађана и утиче на повећање криминалитета у друштву. Ефикасна борба против насиља у породици могућа је кроз координирано дјеловање свих институција и организација која су у свом раду обавезне да поступају по пријавама за насиље у породици и које су дужне да предузимају мјере заустављања насиља.

Доминантна врста насиља је психолошко насиље, које је тешко доказати у судским процесима, али је константно и исцрпљује жртву.

Карактеристике пријављеног случаја насиља су:

1. Жртва је најчешће брачни партнер,
2. Најчешћа жртва насиља је жена,
3. Највећи број случајева насиља је у сеоским срединама,
4. Насилник је у највећем броју случајева особа која има проблема са алкохолом,
5. Доминантан облик злостављања је психичко и физичко насиље.

Град Прњавор има усвојену Одлуку о образовању Стручног мултисекторског тима за заштиту од насиља у породици на подручју Града Прњавор. Овом Одлуком се образује Стручни мултиусекторски тим за заштиту од насиља у породици на подручју Града Прњавор. Тим је састављен од 21. члана, представници институција, школа и НВО сектора. Тим се састаје квартално, или уколико постоји потреба за рјешавање проблема.

ЦИЉ ЛОКАЛНОГ АКЦИОНОГ ПЛАНА ЗА РАВНОПРАВНОСТ ПОЛОВА ГРАДА ПРЊАВОР ЗА ПЕРИОД 2024-2027. ГОДИНА

ЦИЉ	АКТИВНОСТИ	НОСИОЦИ АКТИВНОСТИ	ИНДИКАТОРИ	РОК	ИЗВОР ФИНАНСИРАЊА
Унапређење економског положаја жена на селу	Иницирање и спровођење програма обуке жена на селу у циљу стицања сопствених прихода (сеоски туризам, љековито биље)	Градска управа, Одбор једнаких могућности	Број обука, и број полазнице	2024-2027	Донаторска средства
Унапређење економског положаја жена кроз промоцију женског префузетништва	Увођење афирмативних мјера (финансијске и нефинансијске) за женско предузетништво,	Градска управа, Одбор једнаких могућности	Развијене усвојене мјере	2024-2027	Донаторска средства, средства буџета

	Оснивање удружења предузетница				
Промовисање секундарне превенције женског здравља	Обавјештавање жена путем брошура о значају раног откривања болести, путем превентивних прегледа	Дом здравља Прњавор Градска управа, НВО	Одштампане брошуре	2025-2026	Донаторска средства, Средства из буџета
Превенција ризичног сексуалног понашања и смањивања учесталости сексуално преносивих болести и нежељене трудноће	Едукација ученика основних и средњих школа, предавање и савјетовање од стране стручних лица.	Основне и средње Школе, НВО	Брошуре и број едукација	2024-2027	Донаторска средства
Унапређење рекреативног спорта код жена	Едукација жена о значају спорта за здравље	Дом здравља, удружења спортских клубова	Број едукованих жена	2024-2027	Средства из буџета
Изградња капацитета Комисије за родну равноправност	Оснивање координационог тијела Града Прњавор Протокол у случају насиља у породици	Центар за соц.рад Прњавор, Градска управа, Одбор једнаких могућности	Смањен број насиља у породици Усвојен Протокол	2024-2027	Средства из буџета
Елиминисање свих облика насиља над женама и дјевојчицама	Редовно обавјештавање јавности о сиситему заштите жена ради информисаности жена о њиховим правима и успостављање повјерења институције и заштите	Центар за социјални рад Прњавор, одбор једнаких могућности, медији удружења грађана, Одбор једнаких могућности	Трибине, кампање, брошуре,	Континуирано	Средства из буџета Донаторска средства